

# Internetconsultatie - Tijdelijke wet Transitiefonds landelijk gebied en natuur

– 24 mei 2022

*Met veel interesse heeft de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) kennisgenomen van het wetsvoorstel voor de instelling van een Transitiefonds landelijk gebied en natuur. De NVDE is positief over het voornemen van de Ministeries van Economische Zaken en Klimaat en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit om 25 miljard euro te reserveren in een begrotingsfonds om de noodzakelijke maatregelen voor de 2030-doelen voor natuur, stikstof, water en klimaat tot uitvoering te brengen. Wij geloven dat dit geld vanuit een meerjarig perspectief een significante bijdrage kan leveren aan het financieren van maatregelen om stikstofreductie te bewerkstelligen. Wij zien daarbij ook koppelkansen om de energietransitie in Nederland verder te versnellen, als het wetsvoorstel op een aantal onderdelen nog enigszins aangepast wordt. Onze zienswijze moet u dan ook vooral interpreteren als aanmoediging en tevens suggesties ter verbetering van het voorstel.*

Wij vragen aandacht voor de volgende hoofdpunten:

- 1. Geef biogasproductie in combinatie met stikstofreductie een financiële boost door meer budget in te zetten op innovatie in verhouding tot opkoop van agrarische bedrijven.**
- 2. Zet duurzame energieprojecten die uitgaan van multifunctioneel ruimtegebruik in als alternatief business model voor veehouders die willen krimpen of stoppen.**
- 3. Voorkom vertraging en borg uitvoeringscapaciteit van maatregelen door bij ieder bestedingsvoorstel 1% te besteden aan een flankerend scholingsprogramma en 1% aan extra ambtelijke ondersteuning ter versnelling van wettelijke procedures.**

In het vervolg van deze zienswijze zullen wij ieder hoofdpunt verder uitwerken.

## 1. Geef biogasproductie in combinatie met stikstofreductie een financiële boost door meer budget in te zetten op innovatie in verhouding tot opkoop van agrarische bedrijven

De hoofddoelstelling van deze wet is het reduceren van stikstofuitstoot en het verbeteren van de natuur. Belangrijk daarbij zijn snelheid en kosteneffectiviteit. Wat de NVDE opvalt in het wetsvoorstel is dat de regering relatief veel budget reserveert voor opkoop van boerderijen (6,1 miljard) en weinig middelen voor technische oplossingen (1 miljard voor innovatieve stalsystemen en managementmaatregelen).

Wij zien dit als een gemiste kans, omdat juist in innovatie kansen liggen voor het Nederlandse bedrijfsleven, in zowel de agrarische sector als in de energiesector. Het voorstel van de NVDE is juist om de komende jaren in te zetten innovatieve stalsystemen in combinatie met de productie van biogas. Voor een bedrag van ongeveer € 300.000,- (de helft voor de stikstofstripper en de andere helft voor emissiearme stalvloeren) kan bij een gemiddelde boer van 150 koeien de emissie gereduceerd worden met 70% ofwel ongeveer 2.800 kg vermestende stikstofemissie. Deze technologie is uitstekend te combineren met de productie van groen gas op de boerderij. Hiermee is 80% reductie op de methaanemissie uit mest te halen. Gezien de urgentie van de verduurzaming in de gas sector (in samenhang met de beschikbaarheidsproblematiek van dit ogenblik) stelt de NVDE voor om de helft van het budget van opkoop (3 miljard euro) te verplaatsen naar innovatieve stalsystemen en managementmaatregelen. Hiermee kunnen in totaal 10.000 systemen geïmplementeerd worden op 10.000 melkveebedrijven. Dit geeft een reductie van ongeveer 28 miljoen kg aan vermestende stikstofuitstoot. Ons voorstel is vanzelfsprekend dat eerst de focus ligt op de boerderijen waar de impact op de reductie van stikstofuitstoot in relatie tot de stikstofgevoelige Natura 2000 het grootst is. Een neveneffect is dat al deze boeren kunstmestvrij worden omdat de vermeden stikstofuitstoot omgezet wordt in een groene kunstmest. De overige miljard euro kan ingezet worden in de reductie van de stikstofuitstoot door stikstofstrippers of alternatieve digestaatverwerkingstechnologieën voor de varkenssector. Ter onderbouwing verwijzen wij naar een [studie van de WUR](#) als achtergrondinformatie. Wij kunnen hier eventueel nadere toelichting op geven.

## 2. Zet duurzame energieprojecten in als alternatief business model voor veehouders die willen krimpen of stoppen met hun activiteiten

Een van de doelstellingen van de wet is financieren van landbouwmaatregelen om de emissie van broeikasgassen te reduceren (Artikel 2(b)). NVDE pleit ervoor om hiervoor duurzame energieprojecten in te zetten die uitgaan van meervoudig ruimtegebruik. Voorbeelden hiervan zijn agri-PV of grondgebonden zonneparken als buffergebied tussen een Natura 2000 locatie en een stikstofproductie locatie. Wij zouden graag zien dat dergelijke projecten worden meegenomen

als mogelijke maatregel die van het fonds gebruik kunnen maken. Zo worden agrariërs in staat gesteld om de stap te maken naar een duurzame manier van voedselproductie die ook houdbaar is in de toekomst. Dit biedt hen ook een extra inkomstenbron, eventuele inkrimping van huidige activiteiten hoeft dan niet per definitie te leiden tot het (volledig) stoppen met bedrijfsactiviteiten om bedrijfseconomische redenen. Daarnaast wordt door de extra opwek van duurzame energie ook de vraag naar door fossiele brandstoffen verminderd. Naast zonnestroom liggen er hiervoor wat ons betreft ook kansen voor windenergie en op het gebied van onze warmtevoorziening specifiek voor zonnecollectoren.

### 3. Voorkom vertraging en borg uitvoeringscapaciteit van maatregelen door bij ieder voorstel 1% te besteden aan een flankerend scholingsprogramma en 1% aan extra ambtelijke ondersteuning

Om van ambitie naar resultaten in de praktijk te kunnen gaan zijn meer middelen nodig voor uitvoeringscapaciteit. Veel investeringen in infrastructuur vragen extra inzet in technische en planologische uitvoering. Daarom pleit de NVDE ervoor om bij ieder investeringsvoorstel vanuit het fonds 2% te reserveren voor flankerend beleid. Denk hierbij aan scholingsprogramma's c.q. het aantrekkelijker maken van werken in de duurzame techniek, en aan het verstevigen van de kennisbasis bij vergunningsverleners: vliegende teams van experts zonder belang die ambtenaren voorzien van feitelijke info, maar ook extra capaciteit bij de Raad van State en op vergunningverlening zodat decentrale overheden hier beter in worden ondersteund. Met extra ondersteuning kan er ook beter ondersteuning worden geboden aan wat meer kleinschaliger initiatieven om de toegankelijkheid van het transitiefonds te verbeteren.

Naast de benodigde kennis is het dus belangrijk om te investeren in voldoende technici die de energietransitie in de praktijk brengen. Er is namelijk een toenemende vraag aan technische vakmensen, terwijl het aanbod afneemt, zie eerder [onderzoek van Ecorys](#). Het klimaatfonds biedt de mogelijkheid om te investeren in een omscholing en het stimuleren van technische studies voor toekomstige studenten.

Wij zouden het waarderen als het wetsvoorstel op deze punten kan worden aangepast. U kunt contact met ons opnemen, indien u vragen heeft over deze zienswijze.

De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) maakt zich sterk voor een energievoorziening die volledig is gebaseerd op hernieuwbare energie door het bundelen van krachten uit de gehele sector. De activiteiten bij meer dan 6000 aangesloten bedrijven vertegenwoordigen nu al een omzet van ruim €41 miljard en meer dan 250.000 werknemers.